

Til: Kultur- og Fritidsudvalget

SKOLER, INSTITUTIONER OG
KULTUR

Kopi til:

Dato: 11. januar 2023

Tlf. dir.: 2913 7735
E-mail: kultur@balk.dk
Kontakt: Gry Andersen

Godkendelse af foreninger i henhold til Folkeoplysningsloven

Fakta om folkeoplysningsloven

[Folkeoplysningsloven](#) (LBK nr 1115 af 31/08/2018) er en rammelov, der beskriver betingelser og vilkår for at modtage tilskud til de foreninger, der beskrives som folkeoplysende, frivillige foreninger.

Loven omfatter særligt to typer foreninger:

Foreninger, der tilbyder folkeoplysende voksenundervisning

Foreninger, der tilbyder frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde

De to foreningstyper refereres ofte til som hovedområde 1 og 2.

Hovedområde 1 omfatter aftenskolerne, der udbyder kurser, foredrag og andre aktiviteter, der ikke er formelle og kompetencegivende, men frivillige og lystbetonede. Målet med at støtte denne type voksenundervisning er traditionelt at hæve det generelle vidensniveau i samfundet og hjælpe den enkelte til at forbedre sine livskompetencer.

Hovedområde 2 omfatter mange af de foreninger, borgerne i Danmark møder. Det er blandt andet idrætsforeninger, spejderorganisationer samt politiske og religiøse ungdomsorganisationer. Målet med at yde tilskud til denne type foreningsliv er traditionelt at styrke det lokale engagement, borgernes evner til og erfaring med at indgå i demokratiske processer samt at støtte arbejdet med børn og unge.

Krav til folkeoplysende foreninger

Ifølge Folkeoplysningslovens § 4, stk. 2 skal en forening under lovens hovedområde 1 (Aftenskoler)

- 1) have formuleret et formål med foreningsdannelsen, som fremgår af vedtægten,
- 2) tilbyde folkeoplysende virksomhed efter denne lov,

- 3) have en bestyrelse, der består af mindst 5 personer, der er valgt eller udpeget af medlemmerne eller medlemsorganisationerne, der står bag foreningen,
- 4) give deltagerne i den folkeoplysende virksomhed mulighed for en plads i bestyrelsen,
- 5) have en folkeoplysende voksenundervisningsvirksomhed, der som udgangspunkt er åben for alle, jf. § 7, stk. 4,¹
- 6) være hjemmehørende i tilskudskommunen og
- 7) have en virksomhed, der er almennyttig og kontinuerlig.

Kravene til en forening under hovedområde 2 (foreninger), fremgår af Folkeoplysningslovens § 4, stk. 3, hvorefter en forening skal

- 1) have formuleret et formål med foreningsdannelsen, som fremgår af vedtægten,
- 2) tilbyde folkeoplysende virksomhed efter denne lov,
- 3) have en bestyrelse,
- 4) være demokratisk opbygget,
- 5) bygge på aktivt medlemskab og have mindst 5 betalende medlemmer,
- 6) som udgangspunkt være åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål, jf. § 14, stk. 3,²
- 7) være hjemmehørende i tilskudskommunen og
- 8) have en virksomhed, der er almennyttig og kontinuerlig.

Som det fremgår af ovenstående stiller loven krav om, at folkeoplysende foreninger har en vedtægt.

[Folkeoplysningsbekendtgørelsen](#) (BEK nr 1251 af 12/12/2011) beskriver nærmere, hvad vedtægten skal indeholde.

§ 1. En folkeoplysende forenings vedtægt skal indeholde oplysninger om:

- 1) Foreningens formål.
- 2) Valg til bestyrelsen og antallet af bestyrelsesmedlemmer.
- 3) Regnskabs- og formueforhold, herunder valg af revisor.
- 4) Foreningens hjemsted.
- 5) Betingelser for medlemskab.
- 6) Tegningsret for foreningen.
- 7) Procedure for vedtægtsændringer.
- 8) Anvendelse af foreningens eventuelle overskud ved ophør.

Kravene til hvad en foreningsvedtægt skal indeholde er de samme for foreninger under begge lovens hovedområder.

¹ § 7, stk. 4: Den folkeoplysende voksenundervisning skal være åben for alle. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende den folkeoplysende voksenundervisning for en bestemt, afgrænset deltagerkreds. Undervisning af den samme deltager kan dog kun godkendes for deltagelse på ét hold og højst i 1 år.

² § 14, stk. 3: En frivillig folkeoplysende forening skal være åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende aktiviteter for en bestemt, afgrænset deltagerkreds som frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde. Aktiviteter for den samme deltager kan dog kun godkendes for deltagelse på ét hold og højst i 1 år.

Procedure ved ansøgning om foreningsgodkendelser

Administrationens sagsbehandling består blandt andet i at kontrollere om vedtægten indeholder alle oplysninger krævet i henhold til Folkeoplysningsbekendtgørelsen.

Dernæst vurderer administrationen om foreningen ud fra en generel betragtning opfylder kravene i folkeoplysningsloven. Herunder gives eksempler på sådanne administrative vurderinger:

Hjemmehørende

I administrationens vurdering af om foreningen er hjemmehørende i Ballerup Kommune indgår oplysning om:

- Foreningens hjemsted ifølge vedtægt
- antal medlemmer med bopæl i Ballerup Kommune i forhold til andre kommuner
- bestyrelsesmedlemmernes bopæl,
- hvor foregår aktiviteten,
- særlige forhold.

Der er intet i loven der hindrer, at foreningen kan have medlemmer fra flere kommuner. Ved godkendelse af en ny forening vil der dog være en forventning om, at der ikke er nogle kommuner, der har flere medlemmer i foreningen end Ballerup Kommune.

Særlige forhold kan være idrætsgrene, der ikke kan foregå andre steder end i Ballerup fx banecykling. For Handicapidrætsforeninger gælder, at der ofte accepteres færre lokale medlemmer, da disse foreninger må tiltrække medlemmer fra et større geografisk område for at være nok til at stifte forening.

Det er Kultur- og Fritidsudvalget, der foretager den endelige vurdering af, om foreningen, ud fra alle de foreliggende oplysninger, har en sådan tilknytning til kommunen, at den kan betragtes som hjemmehørende her.

Demokratisk opbygget

Foreningen skal være demokratisk opbygget. Det medfører, at der skal være demokratiske valg til foreningens bestyrelse, men Folkeoplysningsloven indeholder ikke nogen egentlig krav, der skal være opfyldt her.

I administrationens vurdering af om en forening er demokratisk opbygget, indgår typisk oplysninger om

- Hvor ofte er der valg til bestyrelse
- Hvem har adgang til generalforsamling og valg
- Hvem kan vælges til bestyrelse
- Har generalforsamling adgang til godkendelse af regnskaber m.v.

Også her vurderer administrationen ud fra en generel betragtning om foreningen opfylder krav i Folkeoplysningsloven og bekendtgørelsen, mens Kultur- og Fritidsudvalget foretager den endelige vurdering.

Hvis administrationen vurderer, at foreningen ikke overholder de stillede krav i enten Folkeoplysningsloven eller bekendtgørelsen, afvises ansøgningen administrativt.

Hvis det er aktuelt følges afvisningen af rådgivning om tilretning af vedtægter o.a. i forhold til at opfylde lovkrav.

Hvis administrationen vurderer, at foreningen opfylder de formelle krav, men at der er punkter, hvor foreningen afviger fra andre folkeoplysende foreningen, vil det fremgå af dagsordenteksten.

Eksempler på ovenstående:

1. Foreningen afholder generalforsamling med valg til bestyrelsen som krævet i Folkeoplysningsvedtægten, men med usædvanligt lange intervaller fx 5 år. Vurderer Kultur- og Fritidsudvalget at foreningen med dette lever op til lovens krav om demokrati?
2. Foreningens aktivitet er ikke set før i Ballerup Kommune.
 - a. I dag er esport en anerkendt idræt, men I 1990'erne blev der i første omgang givet afslag til en "computer"-forening, da man ikke fandt, at selve aktiviteten var folkeoplysende.
 - b. Den samme drøftelse var aktuel ved godkendelse af en filmklub i 2014.

Som det fremgår af dette notat, indeholder Folkeoplysningsloven plads til lokal fortolkning af nogle af lovens begreber.